

"בראי המחקר", גיליון מס' 16 (2020-III/II) פדגוגיה של למידה מרחוק

המחלקה להתחנכות ולמידה

מערכת כתב העת "בראי המחקר":

מנהלת המערכת: סימה כהן

עורכת ראשית: גילה ברגר

עורכת לשונית: אלישבע מאי

מידען: בנימין ווניקוב

חברי המערכת: גילה ברגר, אפרת גבר, בנימין ווניקוב, סימה כהן, שרה פנחסי, ורד פרמון,

ליזי שקד

הפקה: החברה למתנ"סים, מרכזיים קהילתיים בישראל בע"מ (חל"צ)

דבר המערכת

רחוק מהעין - קרוב אל הלב, הכיצד?

למידה מרחוק

בימים אלו העולם נחלק לשניים: "העולם של לפני" ו"העולם של אחרי". הקורונה, או בשמה המדעי COVID-19, הפכה את העולם למציאות בה יש סימני שאלה מרובים. מונחים חדשים נולדו, אחרים שינו את פניהם, והעולם, ובכללו עולם החינוך, כזה שמובל לאילוצים שונים, נדרש לתת מענה הולם לתהליכי הוראה-למידה-הערכה, הכרוכים באתגרים של הכשרת צוותי הוראה ופיתוח תכנים הולמים כתחליף לאינטראקציות חברתיות בכלל ובתהליכי למידה בפרט. כל זאת תוך מתן מענה למכשולים טכניים של אמצעי קצה לכל הלומדים והרשימה עוד ארוכה.

"למידה מרחוק" אינה מונח חדש, אבל בחודשים האחרונים, מאז פרוץ המגפה, זכה המונח ל"יחסי ציבור" בקנה מידה עולמי ובממדים רבים. ממוקם של בחירה בלמידה מסוג זה, הפכה הלמידה מרחוק להיות מובילה בשדה החינוך הן בארץ והן בעולם.

התנופה שהלמידה מרחוק קיבלה בתקופה זו אינה משתווה לשנים רבות של עיסוק בנושא. זאת, בגלל האינטנסיביות והצורך לתת מענה של "כאן ועכשיו" לכל הכיתות, בכל מקצועות הלימוד ובכל מסגרות הלימוד וגם בעבודה.

שאלות רבות נסובות סביב הצורך למענה הניתן באמצעות הלמידה מרחוק, ולא רק כמענה פדגוגי על פי בחירה, אלא כאילוץ למערכת כולה.

הפעם, החלטנו לסקור בכתב העת המקוון שלנו מחקרים מה"עולם שלפני" וגם מאמרים חדשים שנכתבו ב"עולם שאחרי", במהלך החודשים האחרונים (2020), המתייחסים להיבטים שונים הקשורים לשיטה של למידה מרחוק.

כתב העת נחלק לארבעה חלקים עיקריים:

1. מאפיינים כלליים של למידה מרחוק.
2. למידה מרחוק, קבוצת לומדים וקהילה, למידה מרחוק והון חברתי.
3. פדגוגיה ביקורתית של למידה מרחוק.
4. יישום העקרונות של למידה מרחוק בעת המשבר הנוכחי (משבר הקורונה).

כאשר העולם כולו הוא שדה מחקר אחד גדול, ניתן להאמין שתובנות רבות משמעות, יישומיות, ימצאו דרכן היישר ללב העשייה החינוכית, יילמדו, ילכו וישתפרו, הן בעת משבר והן בבואנו למנף למידה מסוג זה גם בהמשך הדרך, לכשיחלוף המשבר ונחזור לימי שגרה.

קריאה מהנה,

גילה ברגר

מנהלת פדגוגית, המחלקה להתחנכות ולמידה